

Paniumu - Nọmbà Mètàlá-dín-lọgbọ̀n

Nhkan náà àti Iran náà: Àwọn Ilà Méjì ti Àsọtélẹ̀ Dániẹ̀lì àti Iṣisí Ifihàn náà

Jeff Pippenger

2026-02-22

Ní oṣù kejínlógún oṣù Keje, oṣù 2020, ibànújẹ àkókò tí irinàjò egbèrún lónà ogórùn-ún m̀erínlélógójì dé. Ó ṣeṣe nínú “itàn tí a fi pamọ̀” tí eṣe ogójì nínú Dániẹ̀lì m̀okànlá. Ibànújẹ náà ṣeṣe ní ipele jìjìn nínú “itàn tí a fi pamọ̀” náà—itàn kan tí ó bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú iparun Iṣòkan Soviet ní oṣù 1989. Eṣe kọ̀kànlélógójì dúró fún òfin Ojọ̀ Àìkú ní Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà, èyí tí a tún ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú eṣe kẹ̀rindínlógún tí orí kan náà. “Iṣipayá” àwọn òtítọ̀ tí ó jẹ̀ àkópò “itàn tí a fi pamọ̀” tí eṣe ogójì ní oṣù 2023 ní Dániẹ̀lì fi hàn nínú orí kejilá. Àwọn orí m̀ewáá títí dé kejilá jẹ̀ iran kan náà, iran náà sì bẹ̀rẹ̀ nípa fífì hàn pé Dániẹ̀lì dúró fún “àwọn ọ̀lọgbọ̀n” tí wọ̀n lóye àwọn iranṣe inú àti ti òde ti àsọtélẹ̀, èyí tí a ṣàfihàn níbẹ̀ gégé bí “ọ̀rọ̀ náà” àti “iran náà.”

Ní oṣù kẹ̀ta tí Kírùsì ọ̀ba Périsià, a fi ohun kan hàn fún Dániẹ̀lì, ẹnì tí a n pè ní Béliṣásàrí; ohun náà sì jẹ̀ òtítọ̀, ṣùgbọ̀n àkókò tí a yàn rẹ̀ gùn: ó sì lóye ohun náà, ó sì ní imọ̀ye nípa iran náà. Danieli 10:1.

Àwọn Iran Méjì

“Ọ̀ràn” náà àti “iran” náà dúró fún iran inú àti iran òde ti àsọtélẹ̀, Danieli sì dúró fún àwọn èniyàn kan tí wọ̀n lóye méjèjì, nítorí pé “ọ̀ràn” náà àti “iran” náà ni a “fi hàn” fún Danieli nínú orí kẹ̀wáá. Nínú orí náà, ní oṣù kejilélógún, iran Kristi nínú ibùsùn mímọ̀ ni a “fi hàn” fún Danieli. Ọ̀rọ̀ Héberù tí a túmọ̀ sí “ọ̀ràn” ni a tún túmọ̀ sí “ọ̀ràn náà” nínú orí kẹ̀sàn-án, a sì tún gbé e kalẹ̀ níbẹ̀ ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú “iran” náà.

Ní ibèrẹ̀ àwọn àdúrà èbẹ̀ rẹ̀, àṣe náà jáde wá, mo sì wá láti fi hàn ọ̀; nítorí pé a fẹ̀ràn rẹ̀ gidigidi: nítorí náà, mò ọ̀ràn náà dájú, kí o sì ronú lórí iran náà. Danieli 9:23.

Ọ̀rọ̀ náà “ohun” nínú orí kẹ̀wáá ni ọ̀rọ̀ kan náà tí a túmọ̀ sí “ọ̀ràn” nínú eṣe kẹ̀tálélógún tí orí kẹ̀sàn-án. Nínú iran ikeyin Dániẹ̀lì tí àwọn orí kẹ̀wáá títí dé kejilá; “ohun” tí orí kọ̀kànlá tàbí “ọ̀ràn” tí orí kẹ̀wáá, méjèjì ni a so pọ̀ mò “iran náà.” “Iran náà” ni ọ̀rọ̀ Héberù náà, “mareh,” ó sì túmọ̀ sí “ifarahàn.” Dániẹ̀lì fi “àwọn iran” méjì hàn nínú iwé rẹ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ọ̀kan nínú àwọn “iran” méjèjì náà ni a ṣàfihàn ní ipò abo, lẹ̀yin náà sì tún ṣe é ní ipò akọ̀. Dániẹ̀lì nínú eṣe kin-in-ni tí orí kẹ̀wáá n ṣàpẹ̀rẹ̀ àwọn tí ó lóye “iran” ifarahàn náà, pẹ̀lú “ọ̀ràn” tàbí “ohun” náà pẹ̀lú. Nínú orí kejo Dániẹ̀lì fi “iran” méjì tí wọ̀n ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú ara wọ̀n hàn. Nínú èdè Gẹ̀ẹ̀sì, ọ̀rọ̀ iran wà níbẹ̀ ní igbà méjọ̀ nínú orí náà, ọ̀kan nínú àwọn ọ̀rọ̀ Héberù tí a túmọ̀ sí “iran” ni “mareh,” èkejì sì ni “chazon.” Mareh túmọ̀ sí “ifarahàn,” chazon sì túmọ̀ sí “àlá, ifihàn tàbí ọ̀rọ̀-isọtélẹ̀.” Àyíká ọ̀rọ̀ tí orí kejo fi idí múlẹ̀ pé nígbà tí a túmọ̀ ọ̀rọ̀ náà “mareh” sí “iran,” ó n ṣojú fún “ifarahàn Kristi.”

Gégé bí àpẹ̀rẹ̀, “mareh” náà ni tàbí “iran ifarahàn” tí ó wà nínú Danieli 8:14, èyí tí ó túmọ̀ sí pé ní October 22, 1844, Kristi yóò fara hàn lójìjì nínú tẹ̀npilì gégé bí imúṣe Ojìṣe Májẹ̀mú ti Malaki orí kẹ̀ta, èyí tí Sister White so pé ó ṣe ní October 22, 1844. Nígbà tí Sister White ṣe idánimọ̀ pé àngẹ̀lì

Ìfihàn męwáá náà tí ó sòkalẹ̀ tí ó sì fi esẹ̀ kan lé ilẹ̀ àti esẹ̀ kan lé òkun jẹ́ “ẹni tí kò kéré ju Jesu Kristi lọ,” ó n tọka sí àmì ọ̀nà kan nínú àsoṭelẹ̀ níbi tí Kristi ti fara hàn. Ọkan nínú ọ̀pọ̀ ifarahàn Rẹ̀ ni. Ó fara hàn ní ijínde Mose gẹgẹ̀ bí Jude ẹ̀ sọ. Ní ibẹ̀ Ó fara hàn gẹgẹ̀ bí Mikaeli olórí àwọn àngẹ̀lì, sùgbón bí ó tilẹ̀ rí bẹ̀, ó jẹ́ ifarahàn àsoṭelẹ̀. Ìran mareh nínú orí kejo náà ni a tún tùmò sí “ifarahàn,” ní ibámu pẹ̀lú ìtumò rẹ̀.

Ó sì ẹ̀lẹ̀ pé, nígbà tí ẹ̀mi, àní ẹ̀mi Dániẹ̀lì, ti rí ìran náà, tí mo sì n wá ìtumò rẹ̀, nígbà náà, kíyèsì i, ẹni kan dúró níwájú mi tí iri rẹ̀ dàbí ti ẹ̀niyàn. Danieli 8:15.

Ọ̀rọ̀ àyíká ibi yí fi hàn pé àngẹ̀lì Gẹ̀búrelì ni ó ní “írísí ẹ̀niyàn,” àti pé ọ̀rọ̀ náà “írísí” ni írísí ìran mareh ti Kristi; nítorí gẹgẹ̀ bí a ti sojú Kristi nípasẹ̀ Máíkẹ̀lì olórí àwọn àngẹ̀lì, àti nípasẹ̀ àngẹ̀lì alágbára ti Ìfihàn orí kẹwáá, Kristi lẹ̀ yí pa dà ní ti àsoṭelẹ̀ pẹ̀lú àpẹ̀rẹ̀ àwọn àngẹ̀lì, àti àní àwọn ẹ̀niyàn. Yálá Gẹ̀búrelì nínú esẹ̀ náà, tàbí Kristi nínú Ìfihàn orí kẹwáá, tàbí gẹgẹ̀ bí Máíkẹ̀lì olórí àwọn àngẹ̀lì, ọ̀kọ̀ọkan wọn sojú iránṣẹ̀ kan, àti nítorí idí yí ni Sister White fi ẹ̀ ẹ̀fíwéra àwọn àngẹ̀lì Ìfihàn pẹ̀lú iránṣẹ̀ tí wọn sojú, àti pẹ̀lú àwọn ẹ̀niyàn tí n kẹde iránṣẹ̀ tí àwọn àngẹ̀lì náà sojú. Ọ̀títọ̀ yí ẹ̀ pàtàkì tó bẹ̀ gẹgẹ̀ pé nínú àwọn esẹ̀ męta àkókò ti Ìfihàn orí kíni, àwọn esẹ̀ męta tí n kẹde işíşì Ìfihàn Jẹ̀sù Kristi, diẹ̀ şáájú kí àkókò idánwò parí, nítorí “àkókò náà sún mólẹ̀,” ilàna ibánisọ̀rọ̀ Ọ̀lọrun sí ẹ̀niyàn ni a fi tọka sí ní pàtó gẹgẹ̀ bí iránṣẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Baba, tí a fi fún Ọ̀mọ̀, ẹni tí ó sì tún fi iránṣẹ̀ náà fún àngẹ̀lì kan, ẹni tí ó sì mú un tọ ọ̀kúnrin kan wá, ẹni náà sì fi ránṣẹ̀ sí àwọn ijo. Gbogbo igbésẹ̀ nínú ilàna ibánisọ̀rọ̀ náà jẹ́ míímọ̀ àti míímọ̀ pátápátá, àti míímọ̀ iyàsọ̀tọ̀ yẹn ni a sojú rẹ̀ ní àwọn àmì-ọ̀nà àsoṭelẹ̀ níbi tí Kristi ti farahàn gẹgẹ̀ bí ara Rẹ̀, tàbí nípasẹ̀ àngẹ̀lì, ẹ̀niyàn, tàbí iránṣẹ̀. Nígbà tí Ó bá fi ara Rẹ̀ kàn mọ̀ àmì-ọ̀nà kan ní taàràtà, ẹ̀yí ni “írísí” ìran “mareh.”

İşipayá Jesu Kristi, ẹ̀yí tí Ọ̀lọrun fi fún un, láti fi àwọn ohun tí ó gbọ̀dọ̀ ẹ̀lẹ̀ láipẹ̀ hàn fún àwọn ọ̀mọ̀-ọ̀dọ̀ rẹ̀; ó sì rán án, ó sì fi í hàn nípasẹ̀ àngẹ̀lì rẹ̀ fún ọ̀mọ̀-ọ̀dọ̀ rẹ̀ Johanu: ẹni tí ó jẹ́rì sí ọ̀rọ̀ Ọ̀lọrun, àti sí ẹ̀rì Jesu Kristi, àti sí gbogbo ohun tí ó rí. Alábùkún-fún ni ẹni tí n kà á, àti àwọn tí n gbó ọ̀rọ̀ àsoṭelẹ̀ yí, tí wọn sì pa àwọn ohun tí a kọ̀ sínú rẹ̀ mọ̀: nítorí àkókò náà kù sí dẹ̀dẹ̀. ... Ó sì wí fún mi pé, Má ẹ̀ di í ọ̀rọ̀ àsoṭelẹ̀ iwé yí mólẹ̀: nítorí àkókò náà kù sí dẹ̀dẹ̀. Ẹni tí kò ẹ̀ olódodo, jẹ́ kí ó máa ẹ̀ àìsòdodo sí i: àti ẹni tí ó jẹ́ aláimọ̀, jẹ́ kí ó máa di aláimọ̀ sí i: àti ẹni tí ó jẹ́ olódodo, jẹ́ kí ó máa ẹ̀ ọ̀dodo sí i: àti ẹni tí ó jẹ́ míímọ̀, jẹ́ kí ó máa jẹ́ míímọ̀ sí i. Ìfihàn 1:1–3; 22:10, 11.

Nínú orí kejo, “chazon” ni ọ̀rọ̀ Heberu kejì tí a tùmò sí “iran.” Ní ibásepọ̀ pẹ̀lú “írísí,” ìran “marah” n tọka sí àmì ọ̀nà kan, ìran “chazon” sì n tọka sí àkókò àsoṭelẹ̀ kan. Ìbámu àtọrunwá kan wá pẹ̀lú àwọn ọ̀rọ̀ méjèjì tí a tùmò sí “iran” nínú orí kejo, ní ti pé ọ̀rọ̀ Heberu “mareh” náà ni Dániẹ̀lì tún lò nínú írísí abo rẹ̀ gẹgẹ̀ bí “marah.” Pẹ̀lú chazon, Dániẹ̀lì şáfihàn un ní ọ̀nà méjì, sùgbón kí í ẹ̀ nípasẹ̀ iyàtọ̀ akọ̀ àti abo, bí kò ẹ̀ pẹ̀lú ọ̀rọ̀ méjì tí n tọka sí ìtumò kan náà, sùgbón nípa şíşẹ̀ bẹ̀, wọn n fẹ̀ sí i lónà àgbàyanu.

Chazon tùmò sí ìran, tàbí ọ̀rọ̀ àsoṭelẹ̀, tàbí àsoṭelẹ̀; ọ̀rọ̀ náà tí a tùmò sí bí “ọ̀ràn” tàbí “nńkan” nínú Geẹ̀sì ni ọ̀rọ̀ Heberu náà “dabar,” ẹ̀yí tí ó tùmò sí “ọ̀rọ̀ náà.” Nígbà tí a bá lóye pé “chazon,” ìran náà, ni Dániẹ̀lì pẹ̀lú fi ọ̀rọ̀ “dabar” şáfihàn pẹ̀lú, nígbà náà, papọ̀, wọn n sojú àwọn ihinrere àsoṭelẹ̀ ti Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọrun. Dániẹ̀lì máa n fi “dabar” tàbí “chazon” yàtọ̀ sí “mareh” nígbà gbogbo. Nígbà tí a bá wo ó ní ipele àsoṭelẹ̀, “àwọn ihinrere àsoṭelẹ̀ ti Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọrun,” gẹgẹ̀ bí “dabar” àti “chazon” ẹ̀ n sojú wọn, nígbà tí a bá mú wọn papọ̀ pẹ̀lú ìran “marah” ti ifarahàn Kristi, nígbà náà o ní àwọn àmì ọ̀nà

mímọ́ tí ìtàn àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run. Nígba nàà, bí o bá fi “marah,” iṣe abo tí ọ̀rọ̀ “mareh,” kún ilà àwọn ìtumọ̀ ìran nínú Dániẹ̀lì, o ní ìran dígí-ìwòran tí ìdáláre nípa igbàgbọ̀.

Nínú ìran ikeyìn Dániẹ̀lì, tí a fi hàn nípasẹ̀ orí mẹ̀ta ikeyìn iwé rẹ̀, Dániẹ̀lì dúró fún àwọn èniyàn kan ní àwọn ojọ̀ ikeyìn tí wọn lóye “àwọn ìran àṣọ̀tẹ̀lẹ̀” tí “Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run,” àti ìjẹmímímọ̀ àwọn àmì ọ̀nà mímọ̀ tí ó dá iṣisẹ̀ àtúnṣe tí egbèrún mérénlélógórin [ogórùn-ún kan àti mérénlélógójì] nàà pò, nítorí wọn ni àwọn tí n tọ̀ Ọ̀dọ̀-Àgùntàn nàà léyìn ní ibikíbi tí Ó bá lọ nínú Ọ̀rọ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ mímọ̀ Rẹ̀. Bí wọn ṣe n tọ̀ Ọ̀dọ̀-Àgùntàn nàà léyìn, Ó n darí wọn sí ìran dígí Danieli 10:7 níbi tí wọn ti lè sá lọ láti farapamọ̀ sáábẹ̀ àṣiṣe, níbi tí a ó sì sin wọn fún àinípẹ̀kun, tàbí kí a rẹ ara wọn sílẹ̀ nínú erùpẹ̀, kí a dá wọn láre, kí a sì fún wọn ní agbára láti fi ihìnre àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí àwọn ojọ̀ ikeyìn nàà hàn.

Gabrieli pàṣẹ̀ fún Dániẹ̀lì láti “lóye” “ọ̀rọ̀ nàà” àti “ìran nàà” méjèjè. Ọ̀rọ̀ Héberù tí a tùmọ̀ sí “lóye” tùmọ̀ sí “láti ṣe iyàtò ní ọ̀kàn.” A pàṣẹ̀ fún Dániẹ̀lì, ẹni tí ó dúró fún iwọ̀ àti èmi, olùkà ọ̀wọ̀n, láti lóye iyàtò àti ipínlẹ̀ lááárín “ọ̀rọ̀ nàà” àti “ìran nàà.” Ìran chazon n ọ̀jọ̀ ilà ọ̀de tí ìtàn àṣọ̀tẹ̀lẹ̀, ìran mareh sì n ọ̀jọ̀ ifarahàn Kristi. “Ọ̀rọ̀ nàà” àti “ǹnkan nàà” ni ọ̀rọ̀ Héberù “dabar,” tí ìtumọ̀ rẹ̀ jẹ̀ ọ̀rọ̀. Jésù ni “dabar,” nítorí Ọ̀un ni Ọ̀rọ̀ nàà. “Ǹnkan nàà” àti “ọ̀rọ̀ nàà,” níwọn bí wọn ti jẹ̀ “dabar” méjèjè, ni a gbé kalẹ̀ ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú ìran ifarahàn nàà.

Dábár nàà, èyí tí í ṣe ọ̀ràn àti ǹnkan nàà, tún jẹ̀ ìran chazon tí orí kejo, ó sì dúró fún ìran ìtàn àṣọ̀tẹ̀lẹ̀. Ọ̀kọ̀ọ̀kan àwọn iṣàfihàn wọ̀nyí (chazon, dabar, ọ̀ràn àti ǹnkan) n tọ̀ka sí ilà ọ̀de tí àṣọ̀tẹ̀lẹ̀, àti mareh, pẹ̀lú ifihàn abo rẹ̀ tí í ṣe marah, dúró fún ilà inú tí àṣọ̀tẹ̀lẹ̀. Àwọn èniyàn Ọ̀lọ̀run tí ojọ̀ ikeyìn, tí a ọ̀jọ̀ wọn nínú eṣe kìn-ín-ní tí Dániẹ̀lì mẹ̀wàá, lóye àwọn ilà inú àti ọ̀de mejeeji tí ìtàn àṣọ̀tẹ̀lẹ̀. Nínú iwé Ifihàn, a fi àwọn ijo méje ọ̀jọ̀ ilà inú, a sì fi èdidì méje ọ̀jọ̀ ilà ọ̀de.

Nígba tí Dániẹ̀lì rí ìran Kristi léyìn ààwẹ̀ ojọ̀ mọ̀kànlélógún, ó rí iṣàfihàn abo tí ìran mareh. Mareh ni “ìrísí,” àti nígba tí Dániẹ̀lì rí Kristi, ó rí ìran “marah”; bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé mareh tùmọ̀ sí ìrísí, abo ọ̀rọ̀ kan nàà tùmọ̀ sí “dígí.” Sister White so fún wa pé ìran tí Dániẹ̀lì rí ni ìran tí Jòhànù rí, àti Jòhànù rí ìran nàà nígba tí Kristi wà nínú ibi mímọ̀ tí ọ̀run.

“Ní àkókò ìbẹ̀wò Gabrieli, wòlú Dániẹ̀lì kò lè gba itoná sí i mó; ṣùgbón ní ọ̀dún diẹ̀ léyìn nàà, ní fifẹ̀ láti mọ̀ púpọ̀ sí i nípa àwọn kókó-ọ̀rọ̀ tí a kò tii tùmọ̀ yé e pátápátá, ó tún fi ara rẹ̀ sílẹ̀ láti wá imọ̀lẹ̀ àti ogbón lódo Ọ̀lọ̀run. ‘Ní ojọ̀ wọ̀nyí èmi Dániẹ̀lì n ọ̀fọ̀ fún ọ̀sẹ̀ mẹ̀ta pípé. Mi ò jẹ̀ àkàrà adun, beẹ̀ ni ẹ̀ran tàbí wáini kò wọ̀ enu mi, beẹ̀ ni mi ò fi ọ̀rọ̀ kùn ara mi rárá.... Nígba nàà ni mo gbé ojú mi sókè, mo sì wò ó, kiyèsì i, ọ̀kùnrin kan wà tí a fi aṣọ̀ ọ̀gbò wò, tí a sì fi wùrà dádára tí Úfàsì di í ní ibàdí. Ara rẹ̀ sì dàbí bérìlì, ojú rẹ̀ sì rí bí ìrísí m̀nàmáná, ojú rẹ̀ méjèjèjì sì dàbí fitílà iná, apá rẹ̀ àti eṣe rẹ̀ sì dàbí idẹ̀ tí a ti fọ̀ tán dán, ohùn ọ̀rọ̀ rẹ̀ sì dàbí ohùn ogun èniyàn púpọ̀.’”

“Kí í ṣe ẹ̀ni kékeré ju Ọ̀mọ̀ Ọ̀lọ̀run lọ ní ó farahàn sí Dániẹ̀lì. Àpẹ̀júwe yíi jọ̀ èyí tí a fi fún Jòhànù nígba tí a fi Kristi hàn án lórí Erékùṣù Pátímọ̀. Olúwa wa wá nísinsin yíi pẹ̀lú ońṣe ọ̀run m̀rán láti kọ̀ Dániẹ̀lì ní ohun tí yòò ṣẹ̀lẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyìn. A fi imọ̀ yíi fún Dániẹ̀lì, a sì kọ̀ ó sílẹ̀ nípa imísí fún àwa tí igbèyìn ayé ti dé bá.”

“Àwọn ọ̀títọ̀ nílá tí Olùdàndè ayé tí sí payá jẹ̀ tí àwọn tí n wá ọ̀títọ̀ bí ẹ̀ni pé wọn n wá iṣúra tí a fi pamọ̀. Dániẹ̀lì jẹ̀ agbàlagbà ọ̀kùnrin. A ti lo ayé rẹ̀ lááárín àwọn ifẹ̀kúfẹ̀ ilẹ̀-ẹ̀jọ̀ àwọn aláimọ̀ọ̀kàn, ọ̀kàn rẹ̀ sì kún fún àwọn ọ̀ràn ijọba nílá kan; síbẹ̀, ó yà kúrò nínú gbogbo wọ̀nyí láti

yà ọkàn rẹ sílẹ níwájú Ọlórún, àti láti wá ìmọ nípa àwọn ètẹ Ọgá-ogo Jùlọ. Ní idáhùn sí àwọn èbè rẹ, a sì fí ìmọlẹ láti àwọn àgbàlá ọrun hàn fún àwọn tí yóò wà láàyè ní àwọn ojọ ikẹyìn. Nígbà náà, pèlú irú itara wo ni ó yẹ kí a máa wá Ọlórún, kí ó lè sí ọye wa sílẹ láti lóye àwọn ótító tí a mú wá fún wa láti Ọrun.” Review and Herald, February 8, 1881.

Àwọn 144,000 náà

Dániẹli lóye “ọ̀rọ̀ náà” àti “iran náà,” a sì n dá a mò gégé bí Dániẹli àti pèlú gégé bí Belíteşásári. Ìyípadà orúkọ nínú àṣotẹlẹ̀ n sàpẹrẹ̀ ibáṣepọ̀ májẹmú; nítorí náà Dániẹli n ọ̀jú fún àwọn èniyàn májẹmú ikẹyìn, tí wón jẹ̀ ọ̀górún-ún m̀erínlélógójì egbèrún, tí a dán wò nípasẹ̀ iran Kristi nínú tẹ̀npìlì. Ìdánwò náà n fa iyapa àwọn ẹ̀ka méjì ti àwọn olùjòsin.

Èmi Dániẹli nikan ni mo rí iran náà: nítorí àwọn ọ̀kúnrin tí wón wà pèlú mi kò rí iran náà; sùgbón iwáriri nlá kan bò wón, tí ó fí jẹ̀ pé wón sá lọ láti fí ara wón pamọ̀. Dániẹli 10:7.

Dániẹli n tọ̀ka tààrà sí idánwò kejì àti ti tẹ̀npìlì tí ó ní í ẹ̀ pèlú àwọn èniyàn Ọlórún ní ojọ̀ ikẹyìn; idánwò kan tí a dá lé ríran Kírísítì nínú ibi mímọ̀ ọrun. Iran ẹ̀sẹ̀ keje jẹ̀ abo iran mareh, tí a ọ̀jú rẹ̀ gégé bí iran marah. Bí o bá dáhùn sí iran tẹ̀npìlì ti Kírísítì gégé bí idáhùn Dániẹli ti ọ̀jú, “ǹnkan” àṣotẹlẹ̀ náà àti “iran” àṣotẹlẹ̀ náà ni a ó “fí hàn” fún ọ.

Bí o bá ní ibáṣepọ̀ pèlú iran tẹ̀npìlì Kristi kan náà gan-an nípa sílẹ̀ lọ láti fí ara pamọ̀, iwọ̀ yóò wọ̀ inú ọ̀kúnkún ayérayé. Ìdánwò tẹ̀npìlì, èyí tí í ẹ̀ idánwò kejì nínú àwọn igbésẹ̀ méta ti ihinrere ayérayé, ni a ti sáájú rẹ̀ pèlú idánwò àkókò àti ipilẹ̀. Ìbèèrè idánwò ti àwọn ipilẹ̀ ni a sàfihàn nínú ẹ̀sẹ̀ kẹrinlá ti Danieli mọ̀kànlá, níbi tí a ti sàpẹrẹ̀ Romu gégé bí “àwọn ọ̀lọ̀sà èniyàn rẹ̀” tí ó fí idi “iran” náà múlẹ̀.

Àkókò ti Sún Mọ̀ra

Léyìn ojọ̀ méta àtààbò léyìn idààmú ti July 18, 2020, ní December 31, 2023 ifihàn Jèsù Kristi bèrẹ̀ sí í tú sílẹ̀, nítorí “àkókò náà ti sún mọ̀ etílẹ̀.”

Alábùkún fún ẹ̀ni tí n kà á, àti fún àwọn tí n gbọ̀ ọ̀rọ̀ àṣotẹlẹ̀ yí, tí wón sì n pa àwọn ǹnkan tí a kọ̀ sínú rẹ̀ mọ̀: nítorí àkókò náà ti sún mólẹ̀. ... Ó sì wí fún mi pé, Má ẹ̀ di èdidì lé àwọn ọ̀rọ̀ àṣotẹlẹ̀ iwé yí: nítorí àkókò náà ti sún mólẹ̀. Ìṣípáyá 1:3; 22:10.

“àkókò” tí ó n tọ̀ka sí s̀s̀s̀ ididì Ìṣípáyá Jesu Kristi ni a tọ̀ka sí ní ibèrẹ̀ iwé Ìṣípáyá, àti ní ọ̀pin iwé náà ikéde kan náà náà fí kún gbólóhùn alpha, pèlú gbólóhùn omega.

Ìṣípáyá Jesu Kristi ni a tú sílẹ̀ díẹ̀ sáájú iparí àkókò idánwò. Ní ojọ̀ kẹrinlélógún, léyìn ààwẹ̀ ojọ̀ mọ̀kànlélógún, “ohun náà,” tí ó tún jẹ̀ “ọ̀ràn náà,” tí ó sì tún jẹ̀ dabar tàbí Ọ̀rọ̀ náà, tí ó sì tún jẹ̀ iran chazon ti itàn àṣotẹlẹ̀ ti ọ̀de, ni a fí hàn fún Dániẹli bí ó ẹ̀ n ní irírí dígí iwò, iran marah ti Olórí Àlùfáà ọrun ní Ibi Mímọ̀ Jùlọ.

Daniẹli dúró fún àwọn tí wón ní irírí iran dígí àwòkọ̀sẹ̀, tí wón sì tún lóye àwọn ifarahàn àṣotẹlẹ̀ ti Kristi, pèlú itàn ita tí a sàfihàn nínú iran chazon. Iran marah n ọ̀jú Kristi gégé bí àmì-òná àṣotẹlẹ̀, àti abo ọ̀rọ̀ kan náà n ọ̀jú irírí tí a mú jáde nípasẹ̀ wíwo ọ̀gọ Ọlórún, gégé bí a ti sàfihàn rẹ̀ nínú Daniẹli, Johanu, Isaiah, Sister White, àti àwọn wòlì m̀ìràn.

Ní ipele yií, iran chazon ti òde dúró fún àdánwò ipilẹ̀, àti iran mareh ti ifarahàn Kristi nínú àtòjò isẹ̀lẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ ni àdánwò tẹ̀npilẹ̀. Sẹ̀ Kristi ti farahàn nínú Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀ láàárín Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀ tire fúnra rẹ̀? Ibẹ̀ ni a ti so Ìwà-Ọ̀lórún mọ̀ ẹ̀dá ẹ̀niyàn. Ẹ̀yí ni àdánwò tí a gbòdò kojá, kí àkókò idánwò tó parí ní àdánwò litmus. Àdánwò litmus tí n fí iwà hàn ni iran díjí àwòran marah.

Ní ojú ketalélogbòn, oşu Kejilá, ođún 2023, idánwò òde ti ipilẹ̀ bèrẹ̀ lóri “àwọn oloşà ẹ̀niyàn rẹ̀” ti esẹ̀ kerinlá, àti nígbà tí wọn fí pòòpù tí ó wà lónií sí ipò ní ojú keje, oşu Karùn-ún, ođún 2025, “iran” ti esẹ̀ kerinlá ni a fidí múlẹ̀. Idánwò ipilẹ̀ nàà sì lọ sí idánwò tẹ̀npilẹ̀. Láti ojú kesàn-án, oşu Karùn-ún, ođún 2025, idánwò tẹ̀npilẹ̀ tí n lọ lówó. Àjínde àwọn elẹ̀rìí méjì ní ojú ketalélogbòn, oşu Kejilá, ođún 2023, ni a şapeşere rẹ̀ nínú esẹ̀ kọkànlá ti Ifihàn mọkànlá, àti àjínde tí ó bèrẹ̀ ní ojú nàà şelẹ̀ láàrín àkókò Ogun Ukraine tí ó bèrẹ̀ ní ođún 2014, tí ó sì gbòdò sí i ní ođún 2022. Àwọn ilà òde àti ti inú ti àsọtẹ̀lẹ̀ pàdé pò nínú itàn nàà. Ní ojú ketalélogbòn, oşu Kejilá, ođún 2023, isẹ̀ fifi ipilẹ̀ lélé tí n lọ lówó, isẹ̀ kan tí a fí itàn 1798 sí 1840 şe àpeşere rẹ̀, beẹ̀ nàà sì ni 1840 sí 1844, àti pẹ̀lú April 19, 1844 sí October 22, 1844.

Dániẹ̀lì mọkànlá esẹ̀ kọkànlá, dé sínú itàn gégé bí ilà isọtẹ̀lẹ̀ ti òde, ó sì so mọ̀ itàn gan-an tí ó jẹ̀ ilà inú Ifihàn mọkànlá. Ní ođún 2014, Ogun Ukraine bèrẹ̀, gégé bí a ti şapeşere rẹ̀ nínú ogun Raphia ní ođún 217 şáájú Kristi. Ní ođún 2015, oba kerin àti ẹ̀ni tí ó ní orò púpò jù lọ ti esẹ̀ keji Dániẹ̀lì mọkànlá, dide ó sì kẹ̀de ẹ̀te rẹ̀ láti díje fún ipò ààrẹ̀. Ìkẹ̀de nàà mú ibínú bá àwọn agbáyé tí okàn wọn dà bí ti dragoni, tí a şojú wọn gégé bí agbègbè Grecia.

Ifihàn orí kọkànlá, esẹ̀ kọkànlá, şe idánimọ̀ ojú Kejilélógbòn, oşu Kejilá, ođún 2023 gégé bí àkókò tí a jí àwọn elẹ̀rìí méjèjì dide. Nígbà nàà ni a lóye àkókò láti ojú Kejidínlógún, oşu Keje, ođún 2020 títi dé ojú Kejilélógbòn, oşu Kejilá, ođún 2023 gégé bí “aginjù” wólí. Ní oşin “àkókò aginjù” nàà, ohùn kan bèrẹ̀ sí í kẹ̀ ní oşu Keje ođún 2023, léyìn nàà gan-an ní ojú egberún kan, igba méjì oğota léyìn àsọtẹ̀lẹ̀ Nashville tí ó kùnà, ní ojú Kejidínlógún, oşu Keje, ođún 2020, Kinniún ẹ̀yà Júdá sì bèrẹ̀ sí í tú ẹ̀didi Orò àsọtẹ̀lẹ̀ Rẹ̀. Itutu ẹ̀didi Orò àsọtẹ̀lẹ̀ Ọ̀lórún máa n mú ilàna idánwò igbésẹ̀ męta jade ní gbogbo igbà, gégé bí a ti gbé kalẹ̀ nínú Dániẹ̀lì orí kejilá.

Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ni a ọ̀ò sọ̀ di mímọ̀, a ọ̀ò sì sọ̀ wọn di funfun, a ọ̀ò sì dán wọn wò; şugbòn àwọn ẹ̀ni búburú yòò máa hùwà búburú: kò sì sí ẹ̀ni kankan nínú àwọn ẹ̀ni búburú tí yòò lóye; şugbòn àwọn ologbòn yòò lóye. Dániẹ̀lì 12:10.

Nínú Ifihàn orí kọkàndínlógún, iyàwó nàà mú ara rẹ̀ sílẹ̀ tán, léyìn nàà a sì fí aşo funfun fún un. Àwọn aşo funfun wọnyí n şapeşere pé iyàwó nàà ti şetán, ó sì şelẹ̀ nínú Ifihàn orí kọkàndínlógún nígbà tí a şí àwọn fẹ̀rẹ̀sẹ̀ ọ̀run. Kí a tó fí aşo ọ̀dodo Kristi sọ̀ iyàwó nàà di funfun, a kọkọ̀ wẹ̀ mí mọ̀ on.

Ní ojú ketalélogbòn, oşu Kejilá, ođún 2023, àdánwò àwọn ipilẹ̀ bèrẹ̀ láti wẹ̀ àwọn tí yòò jẹ̀ mímọ̀. Ìwẹ̀nùmọ̀ nàà ni a n mú şe nípa ilosiwájú imọ̀, nítorí Kinniún ẹ̀yà Júdá, nígbà nàà, bèrẹ̀ sí í tú ẹ̀didi isípáyá ikeyin ti ara Rẹ̀. Isípáyá nàà ní í şe pẹ̀lú pé Ọ̀un ni ipilẹ̀ kan şoşo tí a lè fí lélé. Láti kọ̀ ọ̀títọ̀ ipilẹ̀ tí ó fí hàn pé Róòmù ni “àwọn oloşà àwọn ẹ̀niyàn rẹ̀,” ni láti kọ̀ ipilẹ̀ kan şoşo tí a lè fí lélé.

Ojú Ketàlélógbòn, oşu Kejilá, ođún 2023 bèrẹ̀ ilàna idánwò kan tí ó mú iyapa àwọn ipín méjì jade lóji. Kinniún ẹ̀yà Júdá ti şí i hàn nísinsin yií pé imuşẹ̀ itàn ti esẹ̀ kerinlá jẹ̀ May 8, 2025, àti ní şişẹ̀

bè; Ó fi idámò Miller múlè pé Róòmù ni ààmì tí n fi iran òde ti àsotélé mulè. Nígbà tí Trump pada wá ní 2024, ó mú esè ketàlá ti Dánièli mòkànlá sè, léyìn nàà nínú esè tí ó tẹ lé e, a samisi 2025, pèlú idibò pòòpù Leo. Mejeeji Trump àti eḷegbè aṣòdì sí Kristi rẹ ni a gbé kalè sí ipò ní 2025.

Àwọn ojò tí a n tóka sí nínú ìṣisẹ̀ yí jé, ní ipilè rẹ̀, iwòyíhìn tí a sọ di mímó. A mò ojò àkókò òpin sí 1989, léyìn nàà ifidí iránṣẹ̀ nàà múlè dé ní 1996. Ní 9/11 ni a fi agbára fún iránṣẹ̀ tí a ti fi múlè nàà. Nínú ifihàn àwọn Teḗbù Hábakúkù ní 2012, tí ó sì parí ní January of 2013, ni a ti fi àwọn ipilè lélé.

Ní ojò ketàdínlógún, oṣù Keje, oḍún 2020, idààmú àkókó dé; léyìn nàà, ní oṣù Keje oḍún 2023, ohùn kan bèrè sí í ké ní aginjù; àti ní ojò kòkànlélogbòn, oṣù Kejilá, oḍún 2023, sísí èdidi Íṣipayá Jesu Kristi bèrè, idánwò ipilè àkókó ti òde sì bèrè.

Ní ojò kejo, oṣù Karùn-ún, oḍún 2025, idánwò inú tẹ̀pìlì kejì bèrè. Idánwò litmus kẹta ti sún mólé gan-an. Níbè ni a ó ti fi hàn ní kedere bóyá okàn nàà ní òróró iránṣẹ̀ nàà tí idánwò àkókó àti ti òde sojú fún, pèlú òróró tí n bá a lọ ti idánwò inú kejì. Idánwò nàà n sojú fún ti òde, léyìn nàà ti inú, léyìn nàà irírí.

Láìni inú àsotélé nàà ni ó ní àwọn àmì ọ̀nà tó sáájú tí mo sẹ̀sẹ̀ tóka sí. Ọ̀kọ̀kan àwọn àmì ọ̀nà wònyen bá àwọn àmì ọ̀nà kan nàà mu nínú itàn àwọn Millerite. 1798 gégé bí àkókò òpin ni ó bára mu pèlú 1989, èyí pèlú gégé bí àkókò òpin. Níbè ni Kìniún èyà Júdá sí Ọ̀rò Rẹ̀ sílẹ̀, nítorí Ọ̀un ni Ọ̀rò nàà. Nígbà tí Adventism mú ipa wòlì aláìgboràn sẹ̀ ní isòtẹ̀ ipilè Jeroboamu nípa pada lọ jeun pèlú wòlì èké ti Beteli, wọn pada sí àwọn àrìyànjìyàn ti Pùròtèsítàntì tó ṣubú tí a lò lòdì sí idánimò William Miller nípa àwọn igbà méje. Nítorí èyí, wọn kò ní òye pípé, bí wọn bá tilẹ̀ ní òye rára, nípa idí tí 1863 fi jẹ̀ àmì ọ̀nà ikeyìn fún ìṣisẹ̀ alpha ti ángèlì àkókó àti èkejì.

Nítorí idí yí, kò tùmò sí nḡkan kan fún wọn pé ó jẹ̀ oḍún 126, àmì kan fún 1,260, àmì kan fún “aginjù” tí ó gùn kojá nínú itàn láti 1863 títi dé àkókò òpin ní 1989. Ní òpin oḍún mērinlélógójì, Joṣua darí ìṣisẹ̀ nàà wọ̀ Ilẹ̀ Ilérí. Ní 1989, Olúwa bèrè isẹ̀ títo ìṣisẹ̀ omega Rẹ̀ jáde kúrò nínú “aginjù” 1863 títi dé 1989, gégé bí Ó ti mú ìṣisẹ̀ alpha jáde kúrò nínú “aginjù” 538 títi dé 1798.

Ní oḍún 1989, a sí irán odò Hidékéli, tí ó dúró fún àwọn orí mēta ikeyìn ti Dánièli, sílẹ̀, gégé bí a ti sí irán odò Úlái, tí ó dúró fún àwọn orí 7, 8 àti 9 ti Dánièli, sílẹ̀ ní oḍún 1798. Ní oḍún méjilélógún léyìn itẹ̀jádé Bíbèli King James, William Miller tẹ̀ ihinrere rẹ̀ jáde lóri irán Úlái fún igbà àkókó, nípa bèè sì fi ihinrere rẹ̀ múlè ní oḍún 1831; gégé bí ihinrere Hidékéli nàà ti tẹ̀ jáde fún igbà àkókó ní oḍún 1996, oḍún méjilélógún léyìn 1776, ibi ibi ilẹ̀ ológo ti United States.

Ìṣètò ọ̀rò nàà ní ilàna pípé ní owó Miller ní oḍún egbèrún méjìdínlógún lé lóri ọ̀górùn-ún oḍún léyìn àtẹ̀jádé King James fi William Miller hàn gégé bí ojùṣẹ̀ mímó àkókó jùlọ̀ láti lo àwọn àsotélé inú Bíbèli, ti Májẹ̀mú Láéláé àti ti Májẹ̀mú Tuntun pèlú, láti mú àjínde àti itúnṣe wá. Bíbèli jẹ̀ ti Ọ̀lórùn, ó sì so ara rẹ̀ pọ̀ mọ̀ èdá èniyàn ní oḍún igba [220] léyìn nàà láti mú iránṣẹ̀ Ulai jáde.

Jesu ni Alfa ati Omega, oun si ni Ọ̀rò Ọ̀lórùn, nítorí nàà itẹ̀jádé itúmò Bíbèli King James Version ní oḍún 1611, fi Jesu sí mejeeji ní 1611, àti pèlú ní 1831. Kristi farahàn ní àkókò iparí gégé bí Kìniún èyà Júdá, nígbà tí a bá sì sẹ̀ isofúnni nàà ní ilàna pípé, oun ni Alfa àti Omega àti Ọ̀rò nàà. A mọ̀ ibàṣepọ̀ Miller pèlú ibèrè ní pé mejeeji, ibèrè àti òpin, n tẹ̀numọ̀ lóri itẹ̀jádé isofúnni nàà. 1776

sí 1996 ní àwọn àbùdá kan náà, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé wọn yàtò.

Ifiranṣe ti Hiddekel ni ifiranṣe òfin Ojò-isinmi ní Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀rìkà gégé bí a ti fi hàn nínú eṣe kòkànlélógójì ti Dániẹ̀lì mọ̀kànlá. Oḍún 1776 àti itẹ̀jádẹ̀ Ìkẹ́de Òmìnira dúró gégé bí ibi ibèrẹ̀ fún àkókò oḍún oḍún méjìlélógún [220] tí ó parí pẹ̀lú itẹ̀jádẹ̀, nípasẹ̀ ipèsè Olorun, kì í ṣe nípasẹ̀ èrò àfojúsùn, tí a pe ní Time of the End. Ní oḍún kan náà, 1996, ni a fi ilé-iṣe iṣe-iránṣe kan tí a n pè ní Future for America fún wa. Ifiranṣe ilẹ̀ ológo náà, èyí tí í ṣe Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀rìkà, ni a sọ di mímúlẹ̀ pẹ̀lú ibáṣepò taara láàárín ibèrẹ̀ àti òpin àṣotẹ̀lẹ̀ náà. Gbogbo àmì-òṅà pàtàkì nínú itàn àwọn Millerite ni a ti tún ṣe lábẹ̀ àpẹrẹ̀ itòṣoṅà àròṣò àwọn wúndiá mewaá. Méjèjì àkókò oḍún oḍún méjìlélógún [220] wònyí ní ibèrẹ̀ àti òpin tí itẹ̀jádẹ̀ fi sàmì sí.

A fi idi imúṣe Íslámù nínú ibánúje keji múlẹ̀, a sì fi agbára fún ihinrere àti ọ̀nà iṣe Miller. Ohun tí Olúwa lò láti fi agbára fún ihinrere náà ni ilàṅà ojò kan fún oḍún kan ti Miller, àti ilàṅà tí ó fi agbára fún ihinrere àti ọ̀nà iṣe náà ní 9/11, nígbà tí isòkalẹ̀ angeli Ifihàn méjèjìdógún tún isòkalẹ̀ tí Ó ti ṣe ní August 11, 1840 ṣe, gégé bí a ti ṣàfihàn rẹ̀ nínú orí kẹwáá Ifihàn. Àwọn angeli méjèjì wònyí dúró fún ifarahàn ànábí ti Kristi gégé bí angeli. Ilàṅà tí ó jẹ̀ pàtàkì ipilẹ̀ fún isipopada 9/11 gégé bí ilàṅà ojò kan fún oḍún kan ṣe jẹ̀ fún isipopada August 11, 1840 ni pé, a tún itàn Milléráití ṣe nínú itàn àwọn egbèrún ogórùn-ún mērínlélógórín.

Nígbà tí imúṣe àṣotẹ̀lẹ̀ kan nípa Íslámù ti egbé kẹta dé sínú itàn omega àti ti ángẹ̀lì kẹta, èyí tí ó bá imúṣe àṣotẹ̀lẹ̀ kan nípa Íslámù ti egbé kìní àti keji mu, tí ó dé sínú itàn alpha ti ángẹ̀lì kìní àti keji—ilàṅà náà pé itàn Millerite nì tún ara rẹ̀ ṣe nínú itàn egbèrún lona ogórùn-ún mērínlélógójì ni a fi idi rẹ̀ múlẹ̀ pípé gégé bí ilàṅà ojò kan dípò oḍún kan ti Miller ṣe dúró ṣinṣin ní ojò rẹ̀ ní ibáṣepò pẹ̀lú egbé kìní àti keji ti Ifihàn 9. Àwọn kan tí wón lè mò nípa àṣotẹ̀lẹ̀ àkókò ti oḍún egbeta-dín-loórùn-ún-méjèjìdógún àti ojò méjèjìdógún tí a gbé kalẹ̀ nínú Ifihàn 9:15, lè ṣàìgbó itumò ojúami mi ṣáájú. Jẹ́ kí n ṣàlàyé.

Ègbé àkókò àti èkejì bá itàn ángẹ̀lì àkókò àti èkejì mu, itàn egbé kẹta sì bá itàn ángẹ̀lì kẹta mu. Kókò ọ̀ràn níbi ni pé, ibi ibèrẹ̀ fún oḍún oḍúnrún mēta, mọ̀kàndínlógórùn-ún àti ojò méjèjìdógún tí a gbé kalẹ̀ nínú itàn egbé èkejì, ni a rí nínú itàn egbé àkókò. Wòlìi oḍún ogórùn-ún kan àti aádota wà nínú itàn egbé àkókò ti Ifihàn mēsàn-án, àti ní ojò tí àkókò wòlìi yẹn parí ni wòlìi oḍún oḍúnrún mēta, mọ̀kàndínlógórùn-ún àti ojò méjèjìdógún ti bèrẹ̀. Àwọn wòlìi méjèjì náà so egbé àkókò àti èkejì pò mọra ní tààràtà; nítorí náà, nígbà tí a ti sọ wòlìi kan nípa Íslámù tẹ̀lẹ̀, lórí ipilẹ̀ ilàṅà ojò kan fún oḍún kan, wòlìi náà jẹ̀ wòlìi nípa egbé àkókò àti èkejì ti Íslámù, èyí tí ó jẹ̀ iṣe-iránṣe tí ó fi otítọ̀ mú ọ̀nà-ìmò àti iṣe-iránṣe Miller dúró ṣinṣin nínú itàn àwọn ángẹ̀lì àkókò àti èkejì.

Nígbà tí itàn náà parí ní October 22, 1844, iwo keje bèrẹ̀ sí í dún, àti pé iwo keje náà ni egbé kẹta, àti àṣírí iwà-bibólórùn, èyí tí í ṣe Kristi nínú yín, irètí ògo. Iwo náà jẹ̀ ihin ikilò ti ode àti ihin ikilò ti inú. Nítorí idí yíi, àṣotẹ̀lẹ̀ oḍún 2,520 ní ibáṣepò pẹ̀lú isinmi oḍún keje fún ilẹ̀ náà, èyí tí ó ní jubilee nínú. Ní October 22, 1844, iwo keje bèrẹ̀ sí í dún gégé bí imúṣe àṣotẹ̀lẹ̀ oḍún 2,520 àti oḍún 2,300.

Sùgbón ní ojò ohùn angeli keje, nígbà tí yòò bèrẹ̀ sí í fun ipè, àṣírí Olorun yòò di mímúṣe, gégé bí ó ti sọ fún àwọn iránṣe rẹ̀ àwọn wòlìi. Ifihàn 10:7.

Ojò kejilélógún, oṣù Kẹwàá, ọdún 1844 ni Ojò Ètùtù, a sì ní láti fún ipè ayò idásílẹ̀ ní ojò ètùtù nàà. Láti igbà nàà wá, àwa n gbé nínú itàn angẹli kẹta, àti pẹ̀lú ti iyà kẹta, èyí tí í ẹ̀ ipè keje. Ní ojò kọkànlá, oṣù Kejo, ọdún 1840, angẹli alágbára ti Ìfihàn orí kẹwàá sọkalẹ̀ láti fi ògò rẹ̀ tan ìmọ̀lẹ̀ sí ayé gégé bí angẹli Ìfihàn orí kẹtálá ẹ̀ ẹ̀ ní 9/11.

Ní ọdún 2012 títi wọ Oṣù Kínní ọdún 2013, a ẹ̀ àtẹ̀jádẹ̀ ẹ̀ka ẹ̀kọ̀ tí àkọ̀lẹ̀ rẹ̀ jẹ̀ Àwọn Tábilì Hábákúkù, ó sì bá itẹ̀jádẹ̀ àtẹ̀ ọ̀sáájú 1843 mu ní Oṣù Karùn-ún ọdún 1842. Nígbà nàà ni a fi àwọn ipilẹ̀ ọ̀sáájú nàà lélé, yálá ó jẹ̀ ọ̀sáájú alfa ti angẹli kínní àti ẹ̀kẹ̀jì, tàbí ọ̀sáájú angẹli kẹta; a hun àwọn tábilì méjì Hábákúkù mọ̀ inú itàn àti ihìn ọ̀sáájú nàà. Àsọ̀tẹ̀lẹ̀ tí kò ẹ̀ ní ojò 18 Oṣù Keje, 2020, bá ojò 19 Oṣù Kẹrin, 1844 dọ̀gba, àti àkọ̀kọ̀ idádúró nínú ọ̀wẹ̀ nàà ti bẹ̀rẹ̀ sí í lọ.

Aginjù-òná ojò 1,260 kan parí ní ọ̀sáájú ti Ojò Kejilélógbòn, Oṣù Kejilá, ọdún 2023. Ó dára kí a rántí pé Kristi sọ tẹ̀npilì Rẹ̀ di mímọ̀ lẹ̀mẹ̀jì kúrò nínú ibájẹ̀ mímọ̀-òrìṣà rẹ̀, gégé bí Sister White ẹ̀ pé è. Ó ẹ̀ bẹ̀ ní ibẹ̀rẹ̀ àti ní iparí ọ̀sáájú Rẹ̀, ní lílo iwẹ̀nùmọ̀ méjèjèjì nàà gégé bí iwẹ̀nùmọ̀ alfa àti omega.

Arábinrin White fi hàn ní kedere pé ó n so iwẹ̀nù tẹ̀npilì àkọ̀kọ̀ pọ̀ mọ̀ 9/11 àti ohùn àkọ̀kọ̀, èyí tí ó fi dá mọ̀ gégé bí ẹ̀sẹ̀ mẹ̀ta àkọ̀kọ̀ ti Ìfihàn orí kẹtálá. Lẹ̀yìn nàà, ó tún fi “ohùn mìràn” ti ẹ̀sẹ̀ kẹrin hàn gégé bí iwẹ̀nù tẹ̀npilì kejì, àti pẹ̀lú gégé bí òfin Ojò Àikú. Ojò kẹrinlá, oṣù kẹrin, ọdún 1844 ni iwẹ̀nù tẹ̀npilì àkọ̀kọ̀ fún àwọn Millerite, àti ojò kejilélógún, oṣù kẹwàá, ọdún 1844 ni ẹ̀kẹ̀jì. Nínú ọdún mẹ̀rindínlógórin láti 1798 títi dé 1844 ni a kọ̀ tẹ̀npilì Millerite nàà sọkẹ̀, àti pé a rí fractal kan ti ikólẹ̀ tẹ̀npilì Millerite nàà nínú itàn àwọn ibànujẹ̀ méjèjèjì tí wọn jọ dúró fún iwẹ̀nù tẹ̀npilì. Itàn nàà jẹ̀ nípa tẹ̀npilì.

Láti ojò kejidínlógún, oṣù keje, ọdún 2020 títi di ojò kọkànlélógbòn, oṣù kejilá, ọdún 2023, àwọn wúndiá sùn ní àkọ̀kọ̀ idádúró nàà. Nígbà tí wọn bá jí, wọn jí sí ojúṣe wọn láti fi ipilẹ̀ lélé àti láti gbé tẹ̀npilì nàà ró. Láti igbà nàà ni Kristi, gégé bí Kínniún ẹ̀yà Júdá, ti n tú ìmọ̀lẹ̀ àsọ̀tẹ̀lẹ̀ sílẹ̀, àti pé ìmọ̀lẹ̀ àsọ̀tẹ̀lẹ̀ tí a tú sílẹ̀ ní gbogbo igbà máa n mú ilànà idánwò igbésẹ̀ mẹ̀ta jáde, èyí tí n parí níbi idánwò litmus níbi tí a ti n fi iwà hàn, sùgbón kí í ẹ̀ níbi tí a ti n dàgbàsókè rẹ̀. Níbi idánwò litmus nàà ni àwọn wúndiá olóòtító yòò gba itújádẹ̀ Ẹ̀mí Mímọ̀ kan tí yòò ju gbogbo ifihàn agbára Olorun láárín àwọn èniyàn Olorun tí a ti gbasilẹ̀ rí lọ. Yòò sí wà níbẹ̀ ilọ̀síwájú ìmọ̀lẹ̀ tí a kò tii jẹ̀rìí rí. Níwọn bí ó ti rí bẹ̀, èmi yòò gbé ilà itàn mìràn kalẹ̀ tí n ditẹ̀síwájú àfiwéra itàn àwọn Millerite pẹ̀lú ti ogórùn-ún mẹ̀rinlélógóji ẹ̀gbẹ̀rún.

Sùgbón iwọ̀, Dániẹ̀lì, pa àwọn ọ̀rọ̀ nàà mọ̀, kí o sì di ín ní èdìdì, títi di àkọ̀kọ̀ ikẹ̀yìn: ọ̀pọ̀ yòò máa sárá káákiri, ìmọ̀ sì yòò pọ̀ sí i. Ó sì wí pé, Maa lọ ní ọ̀nà rẹ̀, Dániẹ̀lì: nítorí a ti pa àwọn ọ̀rọ̀ nàà mọ̀, a sì ti di wọn ní èdìdì títi di àkọ̀kọ̀ ikẹ̀yìn. Ọ̀pọ̀ ni a ó wẹ̀nùmọ̀, a ó sì sọ wọn di funfun, a ó sì dán wọn wò; sùgbón àwọn èniyàn búburú yòò máa hùwà búburú: kò sì sí ẹ̀ni kankan nínú àwọn èniyàn búburú tí yòò yé e; sùgbón àwọn ọ̀lọ̀gbón yòò yé e. Dániẹ̀lì 12:4, 9, 10.

A ó tẹ̀síwájú nínú àwọn nìkan wònyí nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó kàn.

Ìyàtọ̀kanṣọ̀ṣọ̀

Elon Musk sọ ní ojò kẹrinlélógún, oṣù Keji, ọdún 2026 pé, “a ti wà nísinsin yií nínú ‘singularity’.”

Ìṣòkan Àilópin Ìmò-ẹ̀rọ̀

Ìṣòkan-àilékùúṣẹ̀-òṅà-ẹ̀rọ̀ (tí a sàbà máa n pè ní “ìṣòkan náà” nikan) jẹ̀ ojú-òṅà ìronú kan nípa àkókò ojó iwájú nígbà tí ilòsìwájú òṅà-ẹ̀rọ̀—tí oḡbón inú atọ̀wọ̀da ni yóò sì jẹ̀ agbára pàtàkì jù lọ tó n dari ẹ̀—yóò di kíákíá àti alágbára tó ẹ̀ẹ̀ gẹ́gẹ́ tí yóò fi yara kojá agbára èniyàn láti ṣàkóso ẹ̀rẹ̀ tàbí láti lóye ẹ̀, tí yóò sì yorí sí àwọn iyípadà tí a kò lè sọ tẹ̀lẹ̀ àti tí ó jinlẹ̀ nínú ọ̀lájú èniyàn. Èrò àgbéléwò ẹ̀rẹ̀ ni ibúgbàù oḡbón: nígbà tí a bá ti dá ètò AI kan tí ó gbón ju ẹ̀ni tí ó gbón jù lọ láàrin èniyàn (tí a sàbà máa n pè ní Artificial Superintelligence tàbí ASI), ètò náà lè tún ara ẹ̀rẹ̀ ẹ̀ se kí ó sì mú ara ẹ̀rẹ̀ sunwọn sí i ní kíákíá ju bí ẹ̀gbẹ̀ èniyàn èyíkẹ́yí ẹ̀ lè ẹ̀ se rí. Èyí n dá ilòpo-ìmúrasílẹ̀ ara ẹ̀ni padàpadà sílẹ̀, níbi tí agbára iṣẹ̀ ti máa n pò sí i lémeji léraléra láàárín àkókò kúkúró gidigidi (ojó -> wákàtí -> iṣẹ́jú), tí ó fi jẹ̀ pé àwọn idàgbàsókè tó tẹ̀ síwájú di bí ibúgbàù, tí kò sì ẹ̀e ẹ̀ fún “àwọn èniyàn sáájú ìṣòkan” láti lè sòrò ẹ̀rẹ̀ tẹ̀lẹ̀ ní itumò gidi tàbí láti dari ẹ̀. Ọ̀rò náà “ìṣòkan” ni a yá láti inú fisiksi àti iṣirò, níbi tí nínú “ihò dúdú,” ìṣòkan náà ti jẹ̀ ibi tí agbára ifà-àgbáyé ti di aláilópin, tí àwọn òfin fisiksi wa tìsinsin yí si ti dàrú—àwa kò lè rí tàbí sọ ohun tí n ẹ̀lẹ̀ lẹ̀yìn event horizon.

Bákan náà, a n wo ìṣòkan àṣekára ìmò-ẹ̀rọ̀ gẹ́gẹ́ bí “iwòòrùn iṣẹ̀lẹ̀” kan nínú itàn: a lè sọ àṣotẹ̀lẹ̀ àwọn itèsíwájú tí tí dé ibẹ̀, sùgbón lẹ̀yìn ẹ̀, ojó ọ̀la di ohun tí kò ẹ̀e túbò mò fún àwọn ọ̀kàn èniyàn tí a kò fi agbára kún.

Itàn Kúkúró àti Àwọn Onímò-èrò Pàtàkì

Àwọn ọ̀dún 1950—Àwọn irúgbìn àkókò fara hàn nínú iṣẹ̀ onímò iṣirò John von Neumann (ẹ̀ni tí ó sòrò nípa iyípadà ìmò ẹ̀rọ̀ tó n yára sí i) àti onímò iṣirò/onímò ikòkò-òfin I.J. Good (ẹ̀ni tí ó sàpẹ̀júwe “búburú itẹ̀lọ̀run” ní ọ̀dún 1965 nígbà tí àwọn ẹ̀rọ̀ bá ti n ẹ̀ se àpẹ̀rẹ̀ àwọn ẹ̀rọ̀ tí ó dára jù lọ).

1993—Onímò sáyẹ̀nsì kònpútà àti akòwé itàn àròso-ìmò sáyẹ̀nsì, Vernor Vinge, mú ìmòlára òde-òní yí di èyí tí a mò káàkiri nínú àròkò ẹ̀, The Coming Technological Singularity. Ó sọtẹ̀lẹ̀ pé a ó ẹ̀dà oḡbón àgbàyanu tí ó ju ti èniyàn lọ ní àkókò kan láàárín ọ̀dún 2005–2030, lẹ̀yìn èyí tí “àkókò èniyàn” yóò parí (ní itumò pé àwọn èniyàn láini ìranlọ̀wọ̀ kí yóò tún jẹ̀ oḡbón tí ó ga jùlọ̀ mò).

2005—Olùdásílẹ̀/olùròyìn-ọ̀la Ray Kurzweil mú ìmòràn náà wá sí àfiyèsì gbòrò nípasẹ̀ iwé ẹ̀, The Singularity Is Near. Ó jiyàn pé singularity náà yóò dé ní àyíká ọ̀dún 2045, nípasẹ̀ idagbasoke àrà òkè ní agbára iṣirò kònpútà (ní títẹ̀lẹ̀ Òfin ẹ̀ ti Àwọn Àpadà Tí Ní Yára Sókè), nanotechnology, biotechnology, àti àwọn ibánisòrò ọ̀pọ̀lo-pẹ̀lú-kònpútà. Ó ti fara mò àkókò-ìlẹ̀ yí ní ìṣòkan, nígbà tó ẹ̀sẹ̀ tún fi AGI 2029 àti singularity ~2045 múlẹ̀.

Àwọn Àṣotẹ̀lẹ̀ Àkókò (gẹ́gẹ́ bí ó ti rí ní ibẹ̀rẹ̀ ọ̀dún 2026)

Àwọn àṣotẹ̀lẹ̀ ti dín kúró lójú àkókò ní kedere láàárín ọ̀dún diẹ̀ sẹ̀yìn yí nítorí ilòsìwájú tó yára gidigidi nínú àwọn àwòṣe èdè nílá, àwọn ètò iṣàláyé oḡbón, àti àwọn òfin iṣkélẹ̀: Àwọn iwòye tó lágbára jù lọ / tó sún mò àkókò yí (2026–2027): Àwọn olórí kan tí wón jẹ̀ olókíkí nínú AI (fún àpẹ̀rẹ̀, Dario Amodei ti Anthropic, Elon Musk) ti sọ ní gbangba pé oḡbón gíga-jùlọ̀ tàbí ohun kan

tó dógba pèlú ìṣe ìbèrè singularity lè dé láti tete bẹ̀ẹ̀ gégé bí ọ̀dún 2026 tàbí láààrín ọ̀dún 1–3.

Àwọn iwádíí amòye àárín ò ní kó jọ yí ká ọ̀dún 2040–2050 gégé bí àkókò fún àṣeyọ́rí pípé ti ogbón-àtínúwá alágbára-jùlọ/singularity.

Àgọ méjì ti àwọn àbájáde tí ó ṣeé ṣe kí ó wáyé

Ìmúlòkànḽè / ìrètí-gíga -> ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àilópín ní ìpele gíga, ìparun àrùn àti ọ̀sì pátápátá, àìkú tó fẹ̀rẹ̀ pé pípépasẹ̀ fífi ọ̀kàn/imò sínú ẹ̀rọ tàbí nanomedicine, ìṣòkan ẹ̀dá ènìyàn pèlú AI (transhumanism), yíyanjú àwọn ìṣòro sáyẹ̀nsì tí kò ṣeé yanjú tẹ̀lẹ̀ ní ìṣẹ̀jú díẹ̀.

Ìwòran dystopian / ìrònú àìnírètí -> ìsonù agbára ènìyàn láti ṣe ìpinnu tàbí láti ṣàkóso, àìbáṣepọ̀ pèlú ẹ̀tẹ̀ tó yẹ (AI ní lépa àwọn àfojúsùn tí ó yàtò pátápátá sí tàbí tí ó tako àwọn ìlànà àti iye ènìyàn), ìparun ọ̀rọ̀-ajé àti àwùjọ, tàbí àní àwọn ewu tó lè pa ìran ènìyàn run pátápátá.

Singularity kì í ṣe “AI tí ó ti gòkè débi gíga gan-an” nìkan, bí kò ṣe àkókò náà nígbà tí ìdàgbàsókè ẹ̀rọ-imò ẹ̀rọ bá yọ kúrò ní ààlà ìdènà iyára ti ẹ̀dá aláàyè/ènìyàn, tí yóò sì di ìlànà aládaáṣiṣẹ̀, tí ñ sáré lọ láìsí idákẹ́jẹ. Bóyá èyí yóò ṣẹ̀lẹ̀ ní ọ̀dún 2026, 2030, 2045, tàbí kò ṣẹ̀lẹ̀ rárá, ó sì jẹ ọ̀kàn nínú àwọn ìbèrè tí ó ṣilẹ̀ tí ó ní àbájáde tó lágbára jù lọ nínú ìtàn ènìyàn ní àkókò yìí.

Àkókò Ìparí – 1989

Ayé Tí A So Pọ̀ Nípasẹ̀ Àkànṣe Bèrè

Ìyípadà láti inú ìṣirò tí ó yà sọtò sí ìṣirò tí ó so mó ara wọn. Tim Berners-Lee gbé World Wide Web kalẹ̀ ní CERN (1989). Iwádíí ọ̀wò lórí nẹ́tíwọ̀ọ̀kì nẹ́uràlì gbòòrò sí i (ìlò ológun + ti ẹ̀kọ̀ gíga), Intel 80486 bèrè sí í jáde—agbára ìṣirò ènì kọ̀ọ̀kan gòkè lókè, ARPANET sì ní yípadà sí ojú ọ̀nà ohun tí ó di Íntánẹ̀tì ọ̀de ọ̀nì. Sájú èyí, ìṣirò ní agbára, sùgbọ̀n ó pọ̀ jùlọ̀ jẹ̀ ẹ̀tò tí a dì mó ara wọn nínú ààlà tírẹ̀. Léyìn 1989, ìṣirò di ohun tí a kọ̀ sí orí nẹ́tíwọ̀ọ̀kì. Ní 1989, àwọn nẹ́tíwọ̀ọ̀kì nẹ́uràlì sì wà ní ìpele àkókò, wọn ní àilábára ohun èlò amáyéderùn, wọn sì pọ̀ jùlọ̀ jẹ̀ ẹ̀tò àwòṣe tí a fí ọ̀fín ìlànà ṣàfíkún sí—sùgbọ̀n àwọn ológun àti àwọn ilé iwádíí ti ñ dán àwọn ẹ̀tò ẹ̀kọ̀ wò tẹ̀lẹ̀ fún ifọ̀kànsí ibi ikọ̀lu, itọ̀sọ̀nà, àti ipínýà àmì. Èyí ní fẹ̀lẹ̀fẹ̀lẹ̀ ipilẹ̀ fún ohun gbogbo tí ó wá léyìn náà.

Ìfẹ̀rọ̀ṣẹ̀ náà tí a Ṣètò Ní Ọ̀nà Ìlànà – 1996

Ìbúgbàù Tàjá Ìpolówó Lórí Íntánẹ̀tì

Wẹ̀b̀bù di ti gbogbogbò, ti ọ̀wò, àti ti àgbáyé. Netscape àti àwọn ogun aṣàwákiri, Amazon àti eBay fi hàn pé ọ̀wò lórí ẹ̀rọ ayélujára ñ ṣiṣẹ̀. A dá Google sílẹ̀ (gégé bí BackRub ní Stanford, 1996), itẹ̀wọ̀gbà Windows 95 sì mú ìṣirò oníbààrà yára sí i. Ọ̀dún 1996 ni àsìkò tí Íntánẹ̀tì dáwọ̀ jìjẹ̀ ohun èlò ilé-ẹ̀kọ̀ dúró, tí ó sì di ohun èlò ẹ̀tò-ọ̀rọ̀. Amáyéderùn láti 1989 dé báyií ti wọ̀ iwọn àwọn oníbààrà. Àkókò dot-com kì í ṣe nípa àwọn ojú-òpó wẹ̀b̀bù—ó jẹ nípa fífi ọ̀nà onínóm̀bà ṣe ìṣòwò. Àkókò yìí yí ọ̀wò, ìpolówó, ìṣàwárí iwífún, àti àwọn àpẹ̀rẹ̀ ìbáńisọ̀rò padà.

Ìránṣẹ̀ tí A Fí Agbára Múlẹ̀ – 9/11, 2001

Àkókò Alágbèéká + Pepe Bèrè

Ìyípadà àwọn ọ̀nà iròyìn sí ìmò ẹ̀rọ oní-nòm̀bà + amáyéderùn àkókò tí cloud + broadband tí ó wà ní ìsepò nígbà gbogbo. Apple tú iPod jáde (ìbèrè ètò àyíká oní-nòm̀bà alágbèéká), Wikipedia bèrè ìṣe (àwòṣe pepe ìmò àpapò), ìgbàgbówó broadband pò sí i gidigidi, Amazon sì bèrè sí í kọ ohun tí yóò di AWS ní idákéjé. Lẹyìn 9/11, ìmò ẹ̀rọ itójú àbójútó pò sí i lónà gíga, amáyéderùn itúpalè data sì dagba kíákíá. Ìbèrè ìṣirò cloud, àwọn ètò àyíká pepe, àṣe àkóso àkóónú oní-nòm̀bà, amáyéderùn tí ó so èniyàn pò ní gbogbo ìgbà, àti ìpilẹ̀ fún social media àti smartphones ni a fi lélé níbí.

Ìpilẹ̀ Tí A Ti Lè Kalẹ̀ – Àwọn Tábilì Hábákúkù – 2012, 2013

Ìyípadà Nlá Nínú Èkó Jinlẹ̀

Ìbí Ìmò-Èrọ Oríkè Òde-Òní

Èyí ni àkókò pàtàkì yẹn nígbà tí àwọn nẹ́tíwọ̀kì nẹ́rálì dáwó ijé ohun idánwò dúró, tí wọn sì di alágbára ní ilò gidì—afará gangan láàárín àkókò “platform/cloud” ti oḍún 2001 àti ibújè nlá “generative AI” ti oḍún 2023. Oṣù Kẹsàn-án 2012: AlexNet (nẹ́tíwọ̀kì nẹ́rálì konifólúṣònú jìjìn) sẹgun idije ImageNet pèlú iyàtò tó pò gan-an—ó sì borí gbogbo àwọn àlgoridimu tó sáájú rẹ̀ pátápátá. Ìṣèlè kan ṣoṣo yí ni a mò káàkiri nínú iwádií AI gégé bí àkókò tí èkó jìjìn òde-òní ti bí. 2012: Egbé Geoffrey Hinton fi hàn pé àwọn nẹ́tíwọ̀kì nẹ́rálì jìjìn, tí a kọ lóri GPU, lè kọ àwọn àbùdá onípèlẹ̀ ní àkóso ara wọn. 2013: Google rà ilé-ìṣe Hinton (DNNresearch). Lójiji, ilé-ìṣe àti ojà bèrè sí í ṣàn ọ̀pọ̀ bilìyònu dọ̀là sínú èkó jìjìn. Ìlọ̀sìwájú NVIDIA nínú GPU (CUDA) di ohun èlò amáyéderùn àfowòṣe fún AI. Àwọn irinṣe data nlá (Spark 1.0, tí a tú silẹ̀ ní 2013) tún dàgbà ní ìgbèyàgbèyà pèlú èyí, tí wọn sì mú kí àwọn àkójọ̀pọ̀ dàtá nlá tí èkó jìjìn nílò lè ṣeé lò.

Ṣìṣí Ìdidì—2023

Ọ̀gbón-Èrọ Orí Èrọ Aláìrànlọ̀wọ̀ Èni Kòkan Ti Rékojá Ìlẹ̀kùn Àalà nàá

AI di ohun tó rọ̀rùn láti wọ̀lé sí, láti lò, tí ó sì ní agbára láti yí ìṣètò ọ̀rọ̀-ajé padà gidigidi. Kí í ṣe “àwọn nẹ́tíwọ̀kì nẹ́rálì tó dára jù lọ” nikan. Èyí ni àkókò tí AI ti n kọ kóòdù, tí ó n ṣe àwòrán jáde, tí ó n ṣe ìṣe aláwọ̀-fúnfun ní ìṣàkóso-èni, tí ó n mú àwọn ìṣe-irònú gbòòrò sí i, tí AI sì dáwó jìjé ohun èlò amò̀nà-mò̀okan dúró, tí ó sì di ohun èlò ìmò-èrọ̀ gbogbò fún ìgbà àkókò.

2026 – Àyàtò?

- 1989 gégé bí itúṣílẹ̀ àkókò ọ̀pin fúnra rẹ̀ (ìbáńisọ̀rọ̀ àjomò-bí-òkùn bèrè, ìpilẹ̀ fún ìṣàn ìmò àgbáyé; tí a so mò iwópalẹ̀ USSR gégé bí àmì ọ̀nà fún àkókò àdánwò ìkeyin ti Adventism).
- 1996 gégé bí imúdojúiwọn ifiranṣe nàá ní ọ̀nà àṣe (àgbáyélujára ojà n mú ọ̀rọ̀-ajé ìṣofúnni gbòòrò sí i, nípa fifi ìṣòwò àti ìṣawárisínú ìrísí onínòm̀bà).
- 2001 gégé bí fifún iranṣe sílẹ̀ fún irántí nàá (àwọn pepe, àwosánmà, iwọ̀lé tí ó wà ní títí láléalé ni wọn fi ìpilẹ̀ àyíká ẹ̀rọ-ìbáńisọ̀rọ̀ díjítàlì lélé fún ìmò àpapò tí ó lè rìn kiri).
- 2012/2013 gégé bí ilélé ìpilẹ̀ fún ọ̀gbón tòótó (àṣeyọ̀rì àgbékalẹ̀ nínú ikẹ̀kọ̀ jìjìn mú kí ọ̀ye ẹ̀rọ̀ di ohun tí a lè lò ní ìṣe gégé bí ohun tí a sì lè mú gbòòrò sí i).
- 2023 gégé bí iparí ìṣìṣí èdidì (AI amúnisèdà kojá wọ̀ inú ìmòye tó lè ṣìṣe fún ète gbogbò, ní fifi ìṣeḍà ìmò àti ifọ̀rọ̀wé̀rọ̀ ìmòye jé ohun tí ó rọ̀rùn láti ní, tí ó sì ní fa idàrúdapò).

Ìlọsíwájú náà lẹwà gidigidi: ìpele kọ̀ọ̀kan n kó ikójoṣò sórí èyí tó ńáájú rẹ̀, nípa yíyí padà láti inú isopò -> itajàlò -> ètò aláàyè -> ogbón-ìmò -> imòye.

Ọdún 2012/2013 ni idíyí pàtàkì náà; àkókò tí a fi hàn pé àwọn nẹ̀tíwọ̀ọ̀kì nẹ̀rálì lè ẹ̀kọ̀ aláilábàkú, aláṣẹ̀tò ní ìpele-ìpele (ìṣẹ̀gun AlexNet/ImageNet, ìmúlẹ̀ ìṣẹ̀ Hinton, àti ìmúgbòòrò GPU tí a jẹ́ kó ẹ́é ẹ́), èyí tí ó sọ̀ ìbúgbàgbé ìranṣẹ̀-àsẹ̀dá ọ̀dún 2023 di ohun tí kò ẹ́é yẹ̀ra fún. Láísí ìyípadà ìṣètò ilé-ẹ̀rọ ọ̀dún 2012, àwọn àwòṣe transformer (2017) àti ìmúgbòòrò nílánlà kì yòò ti mú àgbáyéṣọ̀ gbogbogbò irú ti ChatGPT jáde.